

In

„Asociațiunea”

Loco

Scrie Logos

OPORULUI

Foaie politică-culturală

Intemeietori: Dr. I. Broșu și Dr. Silviu Dragomir.

Abonamentul:

Pe un an . . . 32 Cor. în vechiul regat 20 Lei
Pe jum. de an 16 Cor. 10 Lei
Pe 3 luni . . . 10 Cor. 6 Lei

Abonamentele să se trimită la adresa:

„GAZETA POPORULUI”, Sibiu.

Adresa noastră e:

„GAZETA POPORULUI”
Sibiu, Strada Urezului Nr. 41.
Apare în fiecare Duminică.

Inserțiuni și anunțuri se primesc la
Administrația gazetei.Un cuvânt cu litere mărunte întâia-ora 60 fil.
a doua și a treia-ora 50 fileri.

Să luăm aminte.

Nici astăzi nu s'a curmat firul de minciuni pe care l-au tors dușmanii noștri ca să zăpăcească mințile și să întunece judecata sănătoasă a bunului nostru popor. În răutăcioasă lor neputință de-a zădărnici înfăptuirea României-mari, minciuna și ocara le-a rămas singura armă prin care credeau că-și vor duce la isbândă păcătoasele gânduri de-a ne ținea în robia lor. Astfel au aruncat hula peste hula împotriva statului nostru, împotriva armatei noastre, ba n'a fost cruțat nici înțeleptul nostru Rege de ocările lor, iar când toate acestea nu le-au folosit nimic, au voit să vâre otrava bolșevismului în trupul și în sufletul neamului nostru. Acum pe urmă au luat la țântă chiar pe preoții noștri și au scornit vorba, că dâșii ar fi purtând vina că soldații noștri stau sub arme, fiindcă războiul acesta preoții l'ar fi făcut.

Au făcut preoții noștri multe lucruri bune prin cari au ținut viu sufletul în popor și l-au luminat pe cărările izbăvitoare ale adevărului, — dar războiul tot nu l-au făcut dâșii. Orice român cu mintea la loc, înțelege limpede, că am avut trebuință de oaste ca să păzească hotarele țării noastre amenințate din toate părțile de dușmanii, cari stăteau la pândă și așteptau să vadă o clipă de slăbiciune în rândurile noastre, ca să dea năvală peste noi.

Nu tragem la indoială că unora li-a venit greu să-și părăsească vetrele și să asculte de glasul conducătorilor statului nostru, care i-a chemat la oaste, — dar să se cugete tot omul de bine, ce s'ar fi întâmplat cu noi dacă n'am fi avut armata ca să ne apere? Intr'un caz nenorocit ca acela, ar fi tăbărat ungurii peste noi, ni-ar fi jefuit de tot avutul nostru și ne curmau viața, ca să nu mai calce picior de român pe acest pământ. Era vai și amar de noi și de toți urmașii noștri. Dar înțelepciunea noastră nu ni-a părăsit în clipele grele prin cari am trecut.

Tot românul care a intrat în armată și a ținut pază la hotare, poate să se mândrească, că a înfrânt trufia dușmanului, umilit până în inima țării

lui. Să păstrăm în sufletele noastre duhul sfânt a jertfei pentru binele neamului. Să nu ne gândim fiecare numai la ale sale, ci, când interesele neamului întreg sunt în joc, să ne legăm cu inima de ele, căci numai așa suntem vrednici să trăim în lumea aceasta.

Să fim cu toții una, căci: „In unire e putere la nevoi și la durere”. Să nu ascultăm de orice vorbă ce le samănă potrivnicii printre noi, ci să ascultăm de glasul conducătorilor noștri, cari ne vreau binele. Acum când stăm în preajma alegerilor pentru parlament, din tot colțul răsare câte un proroc mincinos, care vrea să ne ademenască cu vorba, ca să pescuiască în apă tulbure. Ei ar vrea să despartă turma de păstori și apoi să o ducă spre prăpastie. Dar Dumnezeu nu le va ajuta. Preoții noștri au ținut una cu poporul în zile grele, — cum nu vor voi ei binele poporului acum când am ajuns la libertate? Să stăm deci strânși în jurul lor și în partidul nostru național, din care facem parte cu toții. Aici e mântuirea.

Parastasul dela Porumbac.

Dumineca trecută s'a ținut la Porumbacul din țara Oltului un parastas sărbătorește întru pomenirea acelor viteji din oștirea română cari au căzut luptând aici împotriva nemților și ungarilor pentru înfăptuirea României-Mari, în luna Septembrie anul 1916. În scopul acesta s'au adunat la Porumbac cam la vre-o zece mii de oameni din toate comunele din împrejurimi în frunte cu vrednicii lor preoți. Mai întâiu s'a făcut slujbă în biserică din comună la care au luat parte 20 de preoți în frunte cu arhimandritul Iustin Șerbănescu, care a fost de față asemenea la bătălie. Dintre imputerniciții Consiliului Dirigent se aflau în biserică părintele V. Lucaciu, Em. Hațiegan, Dr. George Moroian, iar dela armată generalul Boeriu, generalul Simonescu, viteazul comandant al luptei dela Porumbac, și generalul Alecsiu, secretar general la ministerul de războiu.

Din biserică lumea aceasta multă s'a îndreptat spre cimitirul satului. După-ce s'au citit rugăciunile de deslegare obicinuite pentru cei morți, au luat cuvântul rând pe rând arhimandritul Șerbănescu, apoi părintele V. Lucaciu, generalul Alecsiu, dl Moroianu, prefectul Vasu și generalul Boeriu, cari fiește-care a arătat cu însuflețire marile merite ale morților pentru împlinirea visului nostru și prețul celor morți pentru biruința idealului național, ce nu se poate răscumpăra nici cu aur și nici cu argint, ci numai cu recunoștința noastră vecinică.

După sfârșirea cuvântărilor s'a dat în cinstea oaspeților masă, cu prilejul căreia părintele Lucaciu a toastat pentru Majestatea Sa regele Ferdinand, căruia i s'a trimis o frumoasă telegramă.

În veci pomenirea vitejilor soldați ai vechiului regat român, cari cu sângele lor, au scris cea mai măreață pagină din istoria neamului nostru!

Situația politică.

Precum am arătat în numărul trecut al gazetei, regele a însărcinat cu conducerea țării pe un guvern de generali, în frunte cu generalul Văitoianu, care este și prim-ministru. Gazetele dela București nu prea par a fi mulțumite însă cu felul acesta de-a delata criza. După toate semnele guvernul acesta neobicinuit de generali, nu va putea să aibă viață lungă. Este vorba acum să trecem peste alegeri și să ne formăm parlament. Atunci, după-ce situația se va fi limpezit, va fi mai ușor să se alcătuiască un guvern firesc, care să înceapă sfătuirile cu Antanta la Paris.

Cât privește situația din afară este de amintit că cearta dintre Sârbi și Italiani pentru Fiume devine tot mai amenințătoare și sunt temeri să nu izbucnească un războiu. — Bulgarii pe de altă parte nu-s mulțumiți nici ei cu condițiile ce le-a pus Antanta și cer ca acestea să le fie ușurate. În Rusia încercătura este tot mai mare, prin faptul că chiar generalii cari luptă împotriva bolșevismului, se ceartă acum ei între ei. — Nici Turcii nu se pot domoli și au început o revoluție împotriva Antantei în Asia-mică. — Ungurii în sfârșit se sbat mereu să și facă guvern care să înceapă pertractări cu Antanta la Paris.

Povețele unui țăran.

Scris de plugarul Iuliu Doboșan din Criciova.

II.

Fraților! Ne lipsește nouă plugarilor învățătura de carte și din pricina asta nu putem lucra mai cu minte și astfel nu putem spori nici în avere, căci nu ne știm învățări în lume, cum se știu alte națiuni. Acum fraților s'a schimbat lumea, deci și noi trebuie să ne schimbăm potrivit timpului. Noi plugarii nu dăm pruncii noștri la școală, ci îi ținem acasă pe lângă un porc sau vacă sau pe lângă niște oi. Sunt mulți cari mai bine dă pruncul lui servitor în sat decât să-l dea la vre-o meserie.

Deci noi plugarii, cari suntem în cel mai mare număr în România-mare, să dăm de acum înainte mai mult pe școală. În școală, își vor câștiga copiii noștri temelie pentru orice chemare, ce își vor alege în viață. Și de acum înainte să nu așteptăm, ca statul să ne silească să trimitem copiii la școală, ci din indemnul nostru să-i trimitem cu drag la învățătură. Și dacă nici acum nu i vom trimite regulat, atunci statul să se folosească de alte mijloace, dar la nici un caz să nu aplice pedepsele școlare de până acuma, căci astfel nu ne vom ajunge ținta dorită.

Iată ce scrie între altele un bun învățător din vechea Românie: „Țăranul nostru român, ca să privească școala cu ochi buni și să trimită pe fiul său regulat și cu dragoste la școală, iată care ar fi mijlocul: să căutăm ca școala să devie pentru el interesantă, să o primească ca pe o instituție (casă) folositoare, după urmele căreia să aibă și el un folos, căci astfel o rază de dreptate parcă ar fi și cu el. Pentru cei cari n'au absolvat școala primară și pentru cei cari nu știu de loc carte, să li-se lungească termenul armatei.

În consiliile comunale, jurații comunali și epitropii bisericilor să nu se aleagă decât din cei-ce au sfârșit școala primară.

Să li se ceară la alegere și certificatele școlare. Robota comună pentru cei absolvenți ai școlii primare să fie mai rară și altele.

Aceste vor avea două bunuri: săteanul va fi scutit de silă, căci singur s'ar în-

demna a-și trimite copilul la școală, căci ar vedea și el că-i folosește la ceva. Nu peste mult timp vor ajunge toți sătenii să fie absolvenți ai școlii primare. În afară de aceasta săteanul este îndatorat din interes a-și trimite copilul la școală, pedepsit pe nesimțite și de dreptul de stat. Atunci el va fi un bun prieten cu învățătorul și va privi școala ca un binefăcător al său și astfel se va putea face cu el orice întreprinderi bune și de folos societății și țării.

Ce bine ar fi, ca cei dela conducere să înfăptuiască ideea sănătoasă a acestui învățător. Frați plugarii! Se începe anul școlar, deci la școală cu copiii voștri, căci școala te face să înțelegi la ce-i bun capul și mintea omului. Ea te va ajuta mai bine în purtarea economiei tale. Cu totul altfel vede lucrurile cel-ce știe carte, decât cel-ce nu știe. Fără carte pe viitor, orice svârșcolire spre mai bine va fi luptă zadarnică. Acum trebuie să cumpănim bine, că cum ne creștem pruncii, căci viitorul României-mari atâră și dela copiii noștri, cari să ridică. „Lumină, fraților, lumină și lumina prin școală și prin carte vine fraților Români din sate”, zice A. C. Cuza.

Impotriva celorce

răspândesc știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca vrednici de pedeapsă:

a) acei cari, fără rea credință, prin locului publice, gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, răspândi ori tâlmăci în orice chip știri, fie adevărate, fie din gând așa păreri cu privire la operațiunile de războiu, situația și aflarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această faptă se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amenda până la 2000 de lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a se spiona, sau trada, să aplică pedepsele provăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Scrisoare din Sebeșul-săsesc.

„Dute la bătae pentru țară mori”
„Și-ți va fi mormântul încununat cu flori”

Martii, în săptămâna trecută a fost înmormântat cu pompă deosebită în cimiteriul românesc d'aci un erou dela crâncenile lupte de pe malurile Tisei, Neculae Popa, fiul țăranelui fruntaș d'aci Popa I.

Vitezzul soldat luptând pentru desrobirea neamului în șirurile dintăiu ale vitezei noastre armate a fost greu rănit și a fost transportat în spitalul din locul său de naștere, dar toate îngrijirile medicilor și ale părinților nu i-au mai putut ajuta.

După două luni de suferințe amare a închis ochii pentru vecinicie, lăsând în jale amară părinți, surori și pe alți doi frați cari dela front au alergat să-și ia cel din urmă rămas bun dela viteazul lor frățior.

Clipa într'adevăr înălțătoare dela această înmormântare a fost cuvântarea rostită la marginea mormântului de învățatul brigadier Dl. Constantin Dragu, comandantul „Centrului de Instrucție al Infanteriei” din orașul nostru, care în fruntea trupe și încunjurat de D-nii coloneli Bengliu și Ignateșan și de întreg corpul ofițeresc a avut nimeritul și fericitul gând se dea onorurile militare acestui viteaz soldat, în calea lui din urmă.

Ce voiesc se fac cunoscut din inimoasa vorbire a acestui minunat comandant militar și învățat profesor al centrului de instrucție de-aci e că numai că a făcut făgăduințe în decursul cuvântării, dar după înmormântare a și luat toate măsurile, ca la mormântul lui Neculae Popa să se ridice din partea Centrului de Instrucție un monument, pe care să se sape cu litere de aur, că „aci odichnește Neculae Popa eroul dela Tisa, căzut în luptele pentru desrobirea neamului”. Această hotărâre cu deosebire a ridicat inima întregului popor ce se afla de față și în special a trupe. Jalea celor de față s'a prefăcut în însulețire, iar părinții, frații și surorile mortului au simțit într'adevăr o alinare și o ușurare a durerilor mai ales când Dl. Comandant Dragu a zis, în înflăcărata și patriotica sa vorbire între al-

FOIȘOARĂ

Vitejia soldatului român.

Cum a luptat regimentul 84 infanterie, nepoșii grănicerilor dela Bistrița-Năsăud în luptele dela Tisza-Füred.

Trecuseră lunile Maiu și Iunie, de când inamicul aruncat dincolo de Tisza, mai dădea doar ici coala șemne de viață și atunci santinela neadormită îi da de veste că, pe aici nu să trece. Așteptam cu nerăbdare timpul se mai înroșim încă odată apa Tisei cu cei care îi răpusesem către sfârșitul lui Aprilie. Liniștea deodată să sfârși, cătră a doua jumătate a lui Iulie. Diferite vești ne soseau că dușmanul nostru după ce terminase cu pretinii noștri cehi la Nord, se pregătește în grabă se vină spre noi. Ne luăm toate măsurile și ne pregătim să-i primim cu multă bucurie întrebându-ne dacă vor avea încă odată curajul se dea piept cu noi

Intr'o frumoasă noapte de Iulie cu cerul înstelat, când pe malurile Tisei plutea liniștit valul alburii al nopții, liniștea se întrerupse

de odată de tunurile noastre care împușcau într'acolo, unde se îngrămădea dușmanul. Valea Tisei răsuna de țî se făcea părul măciucă. Obuzele noastre când se spârgeau acolo la dușman, pare că se cutremura pământul. Se trage, se trage mereu, nu se aude nimic dela el, dar deodată două detonături se aud dela inamic. Ce sunt, unde merg obuzele? Le auzim șueratul, merg pe sus și se sparg înapoia noastră, departe!

Acesta este primul glas, care ne da de veste că atacul este aproape. Trage el, dar și tunarii noștri nu se lăsau de loc. Acum să fi văzut muzică frumoasă! Ne pregătim toți, suntem la posturi și veghiem nu cumva i o învăța duhul cel rău să înceapă și cu noi altă muzică? De astă dată pare că nu îndrăznise și după un ceas de tunete Valea Tisei intra din nou în același tăcere. Broaștele și buhele începură muzica lor obicinută.

Trecură două zile și două nopți, ici coala pușcături de mitraliere, dela posturile lor mai numărătoase acum, și mai dese. La 20 Iulie fac încercări de trecere: La Dorosma sunt asvârșiți înapoi, la Tisza-Derzs sunt înecați. Când ni se comunică în mij-

locul nopții, tresărim de bucurie și suntem vioiși să i.... trimitem și noi pe Tisa la vale.

În ziua de 20 Iulie când soarele se pogora spre apus și după-ce în cursul zilei ni se spusese de ofițerii noștri: Feciori, fiți cu băgare de seamă, ochii în zece părți, acuma a venit timpul să dați lovitura de grație ca să vă binecuvinteze părinții voștri. Pe voi v'au trimis umbrele celor morți să-i răzbunați. Fiți demni de numele vostru și dați pildă că voi sunteți destinați de Creator să arătați lumii întregi vitejia voastră. Au știut bine șefii noștri când ne-au înbărbătat cu asemenea cuvinte, că dușmanul care se va lupta în fața noastră, se va lupta cu înverșunare. Numai decât ne trezim, că dinspre inamic răsună: Bum, bum, bum, bum!

Trage mereu. Ai noștri răspund și ei, dar dușmanul trage cu înverșunare de li se pare un iad. Acum simțim că nu e de glumit! Glasul tunului nu mai încetă toată noaptea decât în ziua următoare tocmai spre seară. Noi îi așteptam să vedem pe unde au de gând să încerce trecerea. Colo la pod șgomote de căruțe și glasuri multe. Tunarii

tele și aceste cuvinte: „că n'avem se plăngem pe aceia, cari mor pentru Neam, Patrie și Tron, ci să-i ferim și învidiem, căci ei mor moarte de eroi, moartea cea mai frumoasă, că numele lor va fi pomenit cu sfîntenie în vecivieci între Științii Neamului nostru desrobît pe vecie prin scump sângele lor”.

Și cu acest prilej am văzut încă odată precum ne-am convins și la alte prilejuri, că Dl. comandant Dragu pe lângă că e înzestrat cu multe cunoștințe, dar mai are și o inimă mare românească și iubește camarazi de toate soiurile, dar iubește și poporul, care a dat naștere vitejilor soldați români. Puținul timp care-l are liber și-l petrece cu deosebire în mijlocul poporului făcînd vorbiri înflăcărâte la toate ocaziunile și totdeauna fiind încunjurat de Dnii profesori ai Centrului de Instrucție, a cărui trupă prin ținuta sa deamă și prin pășirea sa militară însuflă respect la streini și în suflete, stimă și încredere la ai noștri.

Simțim o mîndrie, că școala aceasta de instrucție a subofițerilor e în orașul nostru și felicităm din adîncul sufletului armata română, că are în fruntea unei astfel de școli astfel de profesori.

Un gând potrivit.

Primum următorea scrisoare pe care o tipărim așa cum urmează:

Onor. Dnii Redactor al „Gazetei Poporului”!

Avem atâtea gazete și reviste dar toate scriu numai despre politică, literatură și despre afaceri de interes sau de însemnătatea noastră națională, dar despre întărirea vieții, familiare și a economiei casnice, sau cea națională, nu se arată nici un îndrumător, cu toate că avem mai cu seamă atât între profesoare și învățătoare cât și la alte așezăminte culturale femei cu învățatură frumoasă și cu ambiție de-a aduce șertfe pentru progresul economic.

Vă rog deci ca în această privință se deschideți pe cât se poate foile „Gazetei Poporului” și să-i adăugați la titlul vechiu „și

a „Familiei” așa ca să se cheme în viitor „Gazeta Poporului și a „Familiei” în care să se scrie mai pe larg și despre dezvoltarea familiei, întărirea ei și îndreptarea ei pe căile bune de odinioară și atât de liniștite, căci: Vă întreb unde mergem? și unde o se ajungem? cu cultura modernă a fetelor, mai cu seamă dela orașe, cari învață totfelul de științe înalte — și neștiințe — numai aceia ce-i trebuie pentru a fi o bună soție, o vrednică mamă și conducătoare de familie nu poate învăța, pentru-că nu are de unde, ci cel mult dela streini, cari caută și acuma ca întotdeauna a ne opri și a ne zăpăci în propășirea noastră.

Eu nu mă laud că aș fi cineștie ce învățată în treburile economice și casnice, dar am avut noroc cu un tată cu dor de știință și bun simț, care mi-a cumpărat totfelul de cărți bune din care am putut să-mi întregesc cunoștințele mele câștigate la școala civilă și de economia casnică; de aceia mă voi sili a vă da cât de des câte un articol scris pentru întărirea vieții familiare pe toate căile culturale și economice.

Românii au moștenit însușiri vechi frumoase, cari trebuiesc cultivate și îmbunătățite pentru întărirea și dezvoltarea vieții familiare, căci dacă vom merge tot maimușărind în progres pe alte popoare, ce ne înconjoară, în mode, obiceiuri, porturi și alte, ne vom trezi în curînd zăpăciți și de-naționalizați în caracterul nostru românesc. Trebuie deci se ne întindem cunoștințele noastre asupra însușirilor noastre, asupra lucrurilor de folos pentru traiu și de îmbrăcăminte, a felului de pregătire a mâncărilor și a portului românesc, de felul de producțiune al articolelor industriale, folosirea și păstrarea lor după voința noastră și trebuință, ca să ne putem face viața fericită în familia și în societatea română.

Așa cu încetul aș dori să se desvolte pe lângă Gazeta Poporului o gazetă de familie care se ne lămurească trecutul și deștepte pentru viitor în propășirea folositoare neamului și în scopul acesta vă doresc deplin succes.

M.-Radna 30/IX 1919. *Flora tatii.*
Pentru conformitate *Pamfilu*, arhitect.

Sărăcia în Budapesta.

Un călător sosit zilele aceste dela Budapesta, povestește în ce stare tristă se găsește poporul de acolo.

Se apropie iarna. Lipsa de lemne, cărbuni, mâncare și îmbrăcăminte e atât de mare, încât bieții oameni cu îngrijorare se gândesc la lipsurile ce-i așteaptă.

După-ce cu mare greutate și cu prețuri nemaipomenite pot ajunge la ceva mâncări, acasă n'au cu ce le pregăti. Cărbunii și lemnele sunt o raritate în Budapesta. Oamenii mai sărmani nici nu se pot gândi cumpere aceste lucruri cari și dacă să găsesc undeva, cer pentru ele așa prețuri, pe cari nu oricine le poate plăti.

Dupăce au adunat din toate cimiterile de pe morminte crucile și tot ce se poate folosi ca material pentru foc, au tăiat aproape toți arborii de pe marginea drumului ce duce dela gara de ost înspre parcul orașului — așa numitul Városliget. — Acum încep să taie și arborii de prin parcuri.

Orașul nu mai are chipul vesel de odinioară. Teatrele, orfeele, cinematografele și alte locuri de petrecere nu mai sunt ticsite de lume. Aproape nimeni nu se interesează de petreceri. Pe fețele tuturor au rămas adînc săpat urmele trecutului.

Singurul lucru, care-i preocupă, e că cum vor face față noilor neajunsuri care îi mai așteaptă și de unde își vor procura mâncare, material de încălzit și îmbrăcăminte pentru iarnă.

Partea cea mai mare din populație e fără lucru. Aproape toate lucrările s'au oprit. Mulți dintre funcționari și meseriași vînd jurnale, țigărete și chibrite pe străzi.

Aviz!

Rugăm pe toți abonații restanșieri să ne trimită fără amănare abonamentul, ca să nu fim siliți să le oprim foaia.

noștri împușcau din când în când acolo. Spre ziua auzim dese detunături de armă, mitraliere și tunuri spre pod și ghicim că dușmanu acolo vrea să-și arate puterea. Se luminase bine de ziua. Incercările de trecere nu reușiseră, și eram tari. Apa Tisei între două zăvoaie mari mai jos de pod ne înșela vederea și dușmanul acolo se folosește și trece două companii și mai sus, ca un pluton. Acum feciori! strigau ofițerii noștri, nu vă lăsați, în Tisa cu ei! Sunt respinși, încep să fugă, alții sar în Tisa, nu reușesc. Obuzele stărsiau aerul, nu mai auzai nimic, dușmanul voia cu ori-ce preț să treacă la noi. Sunt ceasurile nouă, când eram săpăni pe situație, dar iată mai târziu că vedem valuri peste valuri înaintînd. Sunt mulți, mulți de tot. Acum vedem cu cine luptăm: erau 5 batalioane de unguri și un batalion internațional (din toate neamurile) compus din ruși, sârbi, germani etc. Ne sosesc în ajutor puțini frați din al 2-lea batalion și oprim valurile dușmane, dar ei tot trec mereu și lupta se încinge grozav; nu ne lăsam, îi împingem iar spre apă; cătră calea ferată însă dușmanul face mișcare de înconșurare. Este oprit de frații noștri, cari lup-

tau la pod pe viață și pe moarte. Cad și dela noi dar și dela ei cu grămada. Dușmanul se întărește din nou la calea ferată și mișcarea de înconșurare începe să reușească, când șefii noștri văd că nu mai e chip și cedăm puțin presiunii dușmanului.

Suntem puțini, acum vedem, dar ce să facem? Ne retragem, ne reorganizăm, ocupăm altă poziție și inamicul nu îndrăznește să ne mai atace. Era ziua de 23 Iulie posomorâtă de parcă și cerul se întunecase, într'adins. Sosesc ajutoare. Vedem cum vin și vin frații noștri pedestrași și tunari, ne pregătim de plecare noaptea și în ziua de 24 Iulie sburăm ca vulturii la atac. Prima linie a dușmanului o dăm peste cap. Ajungem repede la Tisza-Füred, și aici avem să ne arătăm tăria. Tunurile noastre și mitralierele stărsiau aierul, inamicul cu încăpăținare nu mișca de loc. Lupta e grozavă. Tunarii noștri împușcau tare marginea satului Tisza-Füred, fug ungurii, fug sârbi, rușii nu se mișcau. Tunarii noștri grămădesc granatele asupra rușilor și îi punem în desordine. Acum după ei la pod! auzim vocile ofițerilor noștri! Ca vîntul năprasnic am ajuns la pod: aci să fi văzut

lupta cea grozavă. Tunarii noștri împușcau, noi împușcam și îndrăznețul nostru dușman de eri neputînd trece în repezeală Tisa, fiindcă eram în spatele lui, mulți s'au înecat, mulți au fost omorâți, ca 1000 cadavre rămase pe câmpul de luptă, iar vre-o 600 au fost luați prizonieri.

Mulți au, fost puțini au scăpat cu viața. Tot ce au avut le-au rămas pe câmp. Zeci de mitraliere, sute de arme, muniție multă și un tun care s'a îndreptat tot asupra lor, de tunarii noștri. La oarele 4 dușmanul nu mai exista. Frații noștri. Români și sași din Ardeal se luaseră la întrecere cu frații noștri din Regat, sosiți în ajutor ca să arate lumii că Tisa este hotarul pentru care luptă și nu altul. Aici rămân de veci ca niște pietre de hotar mormintele celor căzuți, pentru statorirea hotarilor românismului. Soarele palid și roșu al zilei de 24 Iulie, apune se pare mai încet ca altădată, privind înapoi pe cei căzuți, pe frumoasele covoare de verdeață și flori de pe malul Tisei, iară umbra nopții acopere cu voalul său negru, mormintele Eroilor!

Un martor.

Alegerile pentru congresul național bisericesc.

Am arătat în alți numeri de mai înainte ai „Gazetei Poporului“ însemnătatea bisericii și legii noastre strămoșești în viața poporului românesc. Totdeodată am scris că izbânda strălucită pe care a dobândit-o neamul nostru de pretutindeni în zilele acestea de mărire, este a se mulțumi în mare parte credinții neclintite a părinților și strămoșilor noștri față de biserica străbună, apărata de atâteaori în vremuri de primejdie, chiar și cu jertfele cele mai mari. Am mai scris apoi, că conducătorii cei sus puși ai bisericii adeseori, dar mai cu seamă în vremea încercărilor grele din răstimpul războiului celui mare din 1914—1918, n'au stat totdeauna cu fruntea ridicată așa precum se cuvenea, cât timp știm că preoțimea dela sate suferea fără abatere prigonirile cele mai groaznice, din partea stăpânirii ungurești, ba dându-și chiar și viața pentru mântuirea turmei lor credincioase. În sfârșit am dovedit că scăparea bisericii și îndreptarea ei, precum și îndrumarea chemării ei înalte pe drumul cel adevărat, pe care i l-a arătat luminos Mântuitorul, o pot face numai oameni cu adevărată tragere de inimă, fără gând de speculă și câștig bănesc, nepătați, învățați și destoinici, cari să ajungă la cârma ei și să îndrepteze greșelile urâte săvârșite în trecut. Și cuvintele noastre de indemn și muștrare a vinovaților au găsit adânc răsunset în toate părțile, așa încât preoțimea întreagă la congresul ei din primăvară, într'un glas a cerut ea să se facă cât mai repede schimbarea cea mare și 'n fruntea bisericii să vină oameni noi! Lucrul acesta l-au cerut preoții în Sibiu, la Lugoj, la Arad, la Oradea-Mare și acum în urmă la adunarea cea mare preoțească din București. Dar nu numai preoții ei și mireni, poporul, și-a arătat dorința ca cârma bisericii să fie pusă în mâna unui astfel de om care atât prin trecutul cât și prin chizășia ce-o poate da pentru viitor, să fie lumina și punctul de razim moral la toate lucrurile bune ce vor avea să le facă în biserică de-azi înainte.

În scopul acesta s'au ținut alegerile de deputați pentru congresul național-bisericesc, care va avea menirea, nu peste mult, să aleagă pe metropolitul bisericii din întreaga Transilvanie. Spre a se vedea cum eugetă în privința aceasta și bănățenii, reproducem din gazeta „Bănățul“ ce se tipărește la Timișoara Nr. 69 un frumos prim articol, în care se cere ca duhul cel nou al vremurilor să pătrundă între zidurile bisericilor și în fruntea lor să fie puși numai astfel de oameni cari pricep rostul unui asemenea duh și pot cârmui în numele lui.

Iată ce scrie confratele nostru:

Am arătat în raportul nostru despre adunarea preoțimei gr.-or. române din dieceza Caransebeșului, care a avut loc în

Lugoj, că în sânul bisericii gr. or. române de dincoaci de Carpați a început un vânt nou de premenire.

Acest curent își găsește înfățișarea în programul de lucru al Asociației „Andrei Șaguna“. Din el se pot convinge toți oamenii noștri de bine, că noul curent voiește să facă din biserică o biserică vie, care să fie temelie cea mai puternică, pe care să se întemeieze România Mare.

Recunoscând toate meritele mari din trecut ale bisericii gr. or. române în lupta grea de păstrare a neamului nostru, trebuie totuși să constatăm, că dacă este, ca ea să se așeze folositoare între hotarele noului stat român, atunci se cere de sine lărgirea chiemării sale față de formalismul (adecă lipsă de miez) și birocratismul din trecut. Această lărgire o cere mulțimea nevoilor noi sufletești, culturale și sociale în fața cărora ne pun timpurile istorice de astăzi și ne vor pune zi de zi tot mai mult. În acest înțeles cine nu va recunoaște, că chemarea acestei biserici nu a încetat, ci ea va începe abia acum în adevăr.

Dar ca aceasta să se întâmple este de lipsă, ca în fruntea ei să ajungă astfel de oameni, cari înțeleg pregătirea și voința de a o îndruma.

Din acest punct de vedere alegerile pentru Congresul național bisericesc din toamna aceasta au o istorică însemnătate. Congresul este chemat să aleagă pe mitropolitul bisericii gr.-române de dincoaci de Carpați. Este clar că acest mitropolit trebuie să fie el însuși sufletul și stegarul noului curent de premenire.

Cu acest gând s'au făcut nu de mult în arhidieceză alegerile din cler pentru congresul național-bisericesc și aproape pretutindenea au reușit oamenii curentului celui nou. Acolo unde au mai fost aleși oameni vechi, preoțimea le-a luat cuvântul, că ei vor fi la alegerea de metropolit de partea ei. Această preoțime dornică de o viață nouă în biserică, și-a îndreptat privirile cu unanimitate (cu toții) asupra persoanei părintelui *Dr. Nicolae Bălan*, care este însuși îndrumătorul curentului celui nou. Și ea crede, că va avea și învoirea mirenilor.

Reușita va atârna și dela ținuta oamenilor, pe cari li vor trimite în congres diecezele Aradului și Caransebeșului.

Indemnăm deci cu cea mai desinteresată conștiință, preoțimea noastră și pe toți credincioșii să aleagă atât din cler, cât mai vărtos dintre mireni, oameni, cari vor fi cu curentul cel nou de premenire a bisericii și prin urmare își vor da votul lor pe față, bărbătește omului care dă neamului cele mai serioase chezășii, că va face din biserică cea mai puternică temelie morală a României-mari.

Dacă soldatului român, mânat de instinctul lui național sănătos s'a arătat atât de superior și cu desconsiderarea tuturor intereselor sale personale ne-a dat întregirea neamului, să dovedim și noi, că ne știm ridica la aceiași înălțime, zidind noul stat român, pe care ni l-a dat el cu aceeași desconsiderare a tuturor legăturilor și intereselor de ordin personal.

O desviniuire fătarnică.

Suntem mulțumitori „Gazetei Poporului“, pentru că a luat în apărare o cauză dreaptă cum este alegerea de protopop al tractului Câmpeni, care a fost nimicită din partea Consistorului din Sibiu, fără să fi avut altă pricină decât ura și patima unor domni asesori consistoriali. O altă gazetă din Sibiu — „Foaia Poporului“ — vine să le în apărare fapta acelor asesori, spunând despre ea că ar fi izvorât din dorința de a apăra legile bisericești. Ne pare bine că avem prilejul să ne spunem și noi, cei din apropierea locului, cuvântul nostru în pricina aceasta, scoțând la iveală câteva adevăruri pe cari e bine se le cunoască lumea românească.

Colaboratorul din tufă al „Foi Poporului“ e silit se recunoască chiar el, că „candidatul care a întrunit totalitatea voturilor — după cum s'a constatat din acte — are pregătirile cerute, întrunește toate condițiile pentru a fi un bun șef tractual, un vrednic urmaș al deșteptului și harnicului său înaintaș, iar alegerea s'a petrecut în cea mai bună rânduală după toate regulamentele bisericești. Atunci ce motive — întrebăm noi — a făcut pe membrii Consistorului, ca totuși să nu întărească pe cel ales?

„Apărătorul“ din tufă al legilor zice că: „Nime nu poate fi tras la răspundere pentru votul dat în Consistor, pentru că în astfel de chestii nime nu e răspunzător decât șieși, conștiinței sale, pentru aceea ce face“. Ciudată judecata! O cunoaștem de mult, fiind-că sunt puțini aceia cari să nu se fi lovit vreodată de felul arbitrar, părtinitor și clicăș, cum sunt obiceiul să trateze trebile bisericești unii domni din Consistor, cari nu se simt „răspunzători“ decât conștiinței lor greșite și patimilor prin prizma cărora judecă interesele obștești. A sosit timpul ca să ne scăpăm odată pentru totdeauna de această mentalitate păgubitoare pentru biserică. Noi preoții, cari ținem în mod desinteresat la biserică, vom purta de aici înainte grijă, ca viza și cinstea unei corporațiuni înalte cum este Consistorul, să nu fie scăzute prin uritele apucături ale unor oameni cari nu pot se pricipă nici astăzi chemarea sfântă a bisericii.

Nici autoritatea morală a canoanelor nu e lăsată în pace de acea mentalitate. Eroul din tufă al „Foi Poporului“ spune, că de aceea n'a întărit Consistorul alegerea de protopop dela Câmpeni, fiind-că cel ales stă și în serviciul Consiliului Dirigent, într'o funcție din administrație, ceea-ce e oprit prin canonul 81 al sfinților Apostoli. Fără îndoială, nu e bine ca preoții noștri să-și părăsească chemarea lor. Dar cel ales de protopop la Câmpeni nu și-a părăsit chemarea, ci, tocmai prin faptul că și-a susținut candidatura la protopopiat, a dat dovadă că vrea să rămână în serviciul bisericii, de care e legat cu inima. Consistorul în loc să-l primească cu bucurie, vine și-i face piedeci, în vremea aceasta când ar avea datoria să țină pe toți oamenii de valoare cât mai legați de biserică, iar nu să i amărăscă și să le facă greutăți chiar în biserică. Doar nu are Consistorul intenția să alunge pe oamenii buni din serviciu!

Noi cunoaștem și alți preoți, cari sunt în funcții publice, în serviciul Consiliului Dirigent. Cătare asesor din Sibiu ni-ar putea răspunde, de ce n'are valoare canonul 81 apostolesc tocmai în Sibiu, la trei pași de Consistor, unde un protopop, ginerele

anul asesor consistorial, ocupă o slujbă publică primită dela Consiliul Dirigent? Cunoaştem şi alte cazuri de felul acesta. Ni se va răspunde poate şi de data aceasta, că „în astfel de chestii, nimeni nu e răspunzător decât şieşi.“ Vom arăta noi, că e o opinie publică şi o normă morală superioară, înaintea căreia trebuie traşi la judecată toţi

aceia cari cugetă numai la interesele lor personale. Cerem obiectivitate, simţ de dreptate şi atmosferă morală în sânul forurilor noastre bisericeşti! A sosit timpul să rupem cu păcatele trecutului.

Deocamdată atât.

Vasile Bărluţ, preot.

Veşti din lumea întreagă.

Înlăturarea unei groaznice nenorociri. — Guvernul ungar cere predarea lui Bela Kun. — Armatele lui d'Annunzio înaintează. — Bolşevicii ruşi cer pace. — Ministrul italian Tittoni despre România. — Jugoslavii şi afacerea oraşului Fiume. — De ce întârzie gazetele? — Lupta pentru Fiume. — Ținuta Bulgariei.

Înlăturarea unei groaznice nenorociri.

O mare nenorocire de tren care era să coste viaţa generalului Mărdărescu comandantul trupelor din Transilvania şi a oamenilor săi, era să aibă loc în gara Timiş, lângă Predeal.

D. General Mărdărescu, plecase cu tren special spre Oradea-mare. În gara Timiş, trenul în loc să o ia pe linia hotărâtă plecării, a fost îndreptat pe o altă linie stricată, al cărei capăt da într-o prăpastie.

Mulţumită atenţiei încordate a mecanicului şi frânelor bune, trenul a putut fi oprit deodată la cinci metri de prăpastie. Toate vagoanele s'au stricat şi cei din tren s'au ales cu spaima numai.

Făcându-se cercetări s'a constatat că boactărul şi slujbaşul din gară dispăruseră. După câteva ore de cercetări au putut fi prinşi.

Li s'au luat declaraţiile după care au fost arestaţi.

Faptul a produs o adâncă mişcare în Braşov, unde vestea acestei fapte, despre care unii spun că a fost un atentat plănuţ, a produs cea mai mare nemulţumire.

Guvernul ungar cere predare lui Bela Kun.

Budapesta 9. — Guvernul ungar a trimis guvernului Austriei germane prin Paris o notă, în care cere predarea momentană a lui Bela Kun, Kunffy, Böhm, Landler şi a celorlalţi şefi comunişti maghiari, cari se află sub paza guvernului din Viena.

(Ag. Dacia.)

Armatele lui d'Annunzio înaintează.

Salonic. — Ziarul „Messagero“ comunică că armatele lui d'Annunzio au început lupta, înaintând spre oraşele Tran, Zedenco şi Spalato. Lângă localitatea Trokire, puternice trupe ilaliene, cu automobile, au trecut linia de hotar.

Armatele sârbe au pus împotrivire dar au fost respinse.

Bolşevicii ruşi cer pace.

O telegramă din Lyon vesteşte, că după ştirile oficiale din Washington, guvernul sovietelor din Rusia e gata a începe sfătuirii de pace cu condiţiunea, ca: să se oprească omorurile, să înceteze înspăimântarea populaţiei,

să se dea iertare pentru 12 şefi bolşevici, între cari Lenin şi Trozki, cari ar dori să se aşeze în America de sud. Se crede, că noul guvern nu va fi recunoscut, decât după adunarea constituantă.

Ministrul italian Tittoni despre România.

Roma. — Cu prilejul cercetării mersului politicii, din Camera italiană, dl Tittoni a spus de România următoarele:

„In ceiace priveşte România vom arăta părerea noastră în puţine cuvinte:

Această naţiune biruitoare este un element însemnat al politicii noastre în Orient (răsărit).

România s'a găsit în neînţelegere cu Aliaţii.

Am făcut, pe deoparte, un lucru de înţelegere în sânul Conferinţei, arătând cu căldură că trebuie să se aibă pentru România cea mai mare dragoste şi cea mai mare băgare de seamă pentru interesele sale.

Pe de altă parte, oamenilor săi politici cu cari am avut sfătuirii amicale, adevă d-lor Brătianu, Vaida şi Mişu, li-am dat, în mai multe rânduri, sfaturi de cumpătare, rugându-i să păstreze înţelegere cu Aliaţii“.

Jugoslavii şi afacerea oraşului Fiume.

Belgrad — Ministrul de externe sârb, Trumbici, a ținut în şedinţa adunării naţionale o cuvântare, în care a arătat că situaţia sârbo-italiană este foarte serioasă, din cauză, că italienii nu vor să se lase de Fiume. Jugoslavia de asemenea nu poate să se lase, fiind acest oraş sunt plămâni prin care trebuie să răsuflă. Italia ar putea mai uşor să se lase, având alte ieşiri la mare. Trumbici a talmăcit adunării naţionale părerea conferinţei de pace de a ceda oraşul Italiei, iar portul jugoslavilor.

De ce întârzie gazetele?

Gazeta „Patria“ spune că ziarele româneşti zac prin gări şi sunt împărţite mai multe numere deodată, în vreme ce ziarele ungureşti ajung regulat la ţintă.

„Patria“ cere o cercetare aspră a căreia grabă este la mîntea omului. Aşisderea ne plângem şi noi cei dela „Gazeta Poporului“ care asemenea trebuie să suferim mult pe

urma neorânduieilor dela poştă. Noi o trimitem regulat, o dăm pe datorie chiar numai să nu sufere cetitorii noştri, şi poştă ne pune piedeci în cale, ne lăsând să meargă gazetele unde trebuie. Părerea noastră este, că funcţionarii unguri cari sunt la poştă, le aruncă, în ciudă, cine ştie unde, ca să nu ajungă gazetele româneşti pe sate. Cerem să se facă regula, căci de altfel punem condeiele jos şi nu mai scriem un singur şir.

Lupta pentru Fiume.

După ultimele ştiri sosite din Italia astăzi, se zice că s'a hotărât mai dinainte ca în cazul unui atac al Jugoslavilor împotriva armatelor lui d'Annunzio cari au ocupat oraşul Fiume, armata italiană va fi de partea poştului. Comunicatul spune că Italia are de gând ca fără a aproba în mod oficial purtarea lui d'Annunzio în afacerea oraşului Fiume, totuşi nu ar putea să-l lase la bunul plac al Jugoslavilor în cazul unui războiu. Pentru a se lua o înţelegere, se vesteşte că au avut loc în Abazzia sfătuirii ale şefului statului major Candolfo şi maiorul Rejne. Ziarul „Stampa“ arătând situaţia zice: nu este nici o îndoială că dacă va fi nevoie, îndată armata italiană se va îndrepta împotriva inamicului. Telegrama din Fiume vesteşte că d'Annunzio nu a aprobat propunerile îndreptinderilor pretinilor săi dealungul coastei Dalmaţiei: pentru de-a cuprinde şi-acele ținuturi. Pentru un moment se mulţumeşte a hotărî soarta oraşului Fiume. El declină ori ce răspundere pentru fapte de sinestătătoare.

Ținuta Bulgariei.

Bulgarii caută o apropiere de Jugo-Slavi şi de ruşi.

După ştiri din Italia Bulgaria dupăce a cunoscut condiţiunile de pace, caută acum a se alătura de alianţa Statelor sudslavice. Motivul pentru aceasta este desamăgirea speranţei pentru o alianţă europeană cu deosebire cu Italia, recunoscând acuma că mântuirea trebuie căutată numai în alianţă adică lângă Rusia şi Serbia. Planul de acţiune al socialiştilor bulgari corespunde cu statele slave aproape exact acestui punct de vedere căci aceştia voiau într-adevăr să încerce de a atrage şi alte state balcanice într-o... (telegrama întreruptă până la sfârşit).

Aviz.

Se caută un conducător respective director pentru orfelinatul bisericei ortodoxe române din Sibiu.

Doritorii a ocupa acest post să-şi comunice pretensiunile de salar cât mai fugrăbă la oficiul protopresbiteral al Sibiuului, unde pot afla mai desaproape şi îndatoririle legate de acest post. Sunt preferiţi oameii necăsătorii, sau şi căsătorii, dar fără familie. Pot reflecta şi văduve, cari să simt în stare a conduce gospodăria recerută la un orfelinat cu 80—100 de orfani.

Amânarea alegerilor de deputați.

Decretul pentru chemarea colegiului electoral în vechiul regat și teritoriile alipite.

Iată decretul regal prin care se amână alegerile până la 2 Noemvrie și se concheamă Constituanta pentru 20 Noemvrie 1919:

Alegerile generale pentru Adunarea deputaților și pentru Senat, statorite prin decretul de convocare al corpului electoral din 19 August 1919, pentru zilele de 5, 6, 7, 10, 11 și 12 Octomvrie, se amână atât pentru vechiul Regat și Basarabia, cât și pentru Bucovina, Transilvania, Bănat, Crișana, Sătmar și Maramurăș pe zilele prevăzute mai jos.

Alegerile pentru Adunarea deputaților vor avea loc în zilele de 2, 3 și 4 Noemvrie, iar alegerile pentru Senat în zilele de 7 și 8 Noemvrie a. c. Alegerile senatorilor de către colegiile universitare din București, Cernăuți, Cluj și Iași, vor avea loc în ziua de 9 Noemvrie c.

Alegerile în vechiul ținut al Regatului, în Basarabia, Bucovina, Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramurăș, se vor face pe baza decretelor legii electorale respective.

Declarațiunile de candidatură făcute în vederea zilelor de alegeri din decretul pentru convocare de mai înainte rămân în putere. Schimbările la aceste declarațiuni precum și nouile declarațiuni de candidatură se vor face în termenul prevăzut în decretul legii de mai înainte. În vechiul Regat, în Basarabia și în Bucovina până la 17 Octomvrie și pentru Adunarea deputaților și până la 22 Octomvrie și pentru Senat, iar în Transilvania, Bănat, Crișana, Sătmar și Maramurăș, până la 24 Octomvrie pentru Adunarea deputaților și până la 29 Octomvrie pentru Senat. Declarațiunile de candidatură pentru colegiile universitare se vor face până la 8 Noemvrie.

Toate termenul prevăzute în decretul legii electorale privitoare la vechiul Regat, Basarabia, Bucovina, Banat, Crișana, Sătmar și Maramurăș se vor socoti față de data alegerilor stabilită prin decretul de față.

Nouile Adunări legiuitoare constituante sunt convocate în București în ziua de 20 Noemvrie 1919.

Ungurii cer să rămânem la Budapesta.

Ziarul „Timișoara“ publică următoarele:

După știrile ce ne-au sosit de dreptul dela Budapesta, populațiunea ungară — fără deosebire — a trimis mai întâi împuterniciți la comandantul oștirii române, ca să-i roage a nu părăsi Budapesta, întrucât li-i teamă de revenirea zilelor de spaimă roșie (bolșevicii).

Cum căpeteniile armatei nu fac nici politică, nici nu pot porunci de

nici o măsură, cetățenii fruntași de toate soiurile au trimis la Paris Conferinței de pace peste 3000 telegrame, cerându-i să lase mai departe oștirea românească la Budapesta.

Firește că telegramele au fost acoperite de nenumărate iscălituri.

În afară de aceasta, feluriti împuterniciți de-ai tuturor păturilor de oameni, au ales și trimis la Paris o delegație de 100 cetățeni pentruca prin viu graiu să ceară ca armata română să nu părăsească Ungaria — spre a nu da prilej nou neorânduilelor bolșeviste ce s'ar putea naște îndată după retragerea oștirii.

O socoteală amănunțită asupra perderilor din războiu.

Ziarul „Excelsior“ publică o socoteală amănunțită asupra perderilor din războiu a puterilor aliate. Statistica arată, cât de mare a fost populația statului respectiv în anul 1914, dintre aceștia câți au fost mobilizați și câți au peit.

Franța: locuitori: 39.000.000, dintre aceștia mobilizați 8.000.000, luptători 3.101.773, perderi în morți 1.385.000, ceea ce face în proporție cu populația 3,55% și 17,3% în proporție cu cei mobilizați. Anglia și Irlanda: locuitori: 45.000.000, mobilizați 5.700.000, luptători 3.168.000, pierderi: 835.000; Statele Unite: locuitori: 102.017.312, mobilizați: 3.800.000, luptători: 1.943.500, pierderi: 569.000. România: locuitori: 7.500.000, mobilizați: 1.000.000, luptători 480.000, despre pierderi încă nu sunt date oficiale. Serbia: locuitori: 4.700.009, mobilizați: 707.313, despre pierderi nici de aici nu s'au dat încă date oficiale.

Pierderile României și ale Serbiei, adăugem noi, sunt în proporție abunăseamă mult mai mari decât ale aliaților.

Dolarul ca ban pentru toată lumea.

Noul ministru de finanțe polon, cavalerul de Bilinsky a arătat cercurilor învățaților din Paris, Londra și Washington un plan de lege asupra unui ban pentru America, unde planul lui Bilinsky a avut mare răsunet. Ea ar fi învoită să introducă ca ban pentru toată lumea dolarul, îmblind tuturor statelor un împrumut corespunzător puținței de producție a acestora. America a și numit o comisiune pentru studiarea acestui lucru și raportul comisiei privitor la acest proiect se așteaptă în câteva zile.

Franța și Anglia deocamdată nu se învoiesc, dar această împotrivire se crede că nu va duce la nici un scop, deoarece America stăpânește în cât primește banul de acum toată Europa și fără ajutorul ei prăbușirea financiară a continentului nostru ar fi de neînălțurat.

Nr. 1919 El. XV. A. 68.

238 1—1

Anunț.

Tribunalul Sibiiu publică, cumea Dr. Nicolae Cristea notar publică cu sediul Sibiiu și-a deschis biroul în strada Cisnădiei Nr. 31, alături de notarul public în funcțiune. Sibiiu, la 1 Octomvrie 1919.

Din ședința tribunalului.

Doină ostășească.

De ar vrea bunul Dumnezeu
Să mi plece și plugul meu,
Aș ara printre dușmani
Numa 'n sânge și 'n hoitani;
Aș cutreera 'ntr'o noapte
Peste satele lor toate,
I-ași stărpi numa 'ntr'o zi
Pe dușmani ori câți ar fi,
Asverlire-aș din senin
Pe pământul de e plin,
Trăsnete și foc nestins
Pe al lor lan în rele aprins!
De-aș vărsa al meu păhar
Plin de chinuri și amar
Să cuprindă țara lor,
Și s'o 'nece până'n zor!
Ia dă-mi Doamne un plugușor,
Să mi-l tragă un boușor,
Ca să-mi fac și gustul meu;
Mulțumi ți-aș Dumnezeu
Plugu-mi brazde să răstoarne,
Toate apele se'ntoarne,
Să se'ntinză peste țară:
Dușmănia toată piară.

RĂVAȘUL SĂPTĂMÂNII

Sibiiu 12 Octomvrie 1919.

Plecarea reginei Maria în străinătate. Majestatea Sa Regina a trecut zilele din urmă prin Brașov plecând în străinătate. La gară a fost întâmpinată de dl prefect al județului dr. Baiblescu împreună cu autoritățile civile și militare. Majestatea Sa s'a întreținut câteva minute cu dl prefect arătându și mulțumirea că s'au luat măsuri ca mormintele soldaților căzuți în luptele din jurul Brașovului, români și dușmani, să fie bine îngrijite și întreținute. Dl prefect a mai spus cu această ocazie M. Sale că înainte cu câteva zile s'a deschis în mod sărbătorește cantina Societății române pentru ajutorul copiilor, sub înalta președinție a M. S. Reginei, unde se dă în mod gratuit masa (odată pe zi), la 100 copii săraci fără deosebire de naționalitate și confesiune.

M. S. și-a tălcut vtile Sale mulțumiri că se lucrează cu mult zel și interes în această privință. Trenul fiind gata de plecare M. Sa și-a luat ziua bună și a continuat călătoria, strigându-i-se să trăiască, cu însuflețire de publicul numeros ce se afla pe peron.

Rugăminte Domnilor studenți, preoți, învățători, dascăli, primari și notari dela țară, în interesul binelui obștesc, ca „Gazeta Poporului“ să fie cât mai folositoare sâtenilor, vă rugăm să ne trimeteți articole scurte, în ce privește viața plugarilor, ca: gospodărie, agricultură, creșterea vitelor, sfaturi bune, poezii populare, strigături la horă, datini vechi, toate din Transilvania și Bănat, precum și ghicitori, petreceri țărănești, în sfârșit tot ce se leagă de viața dela sate.

Scrisoarea să fie citeată și lucrările să nu se întindă prea tare, ca să-i obosim pe cetitori.

4—5

Ună mie optsute de ani dela moartea lui Traian. Academia Română a ținut zilele trecute o ședință sărbătorească. Dl V. Pârvan a făcut o minunată povestire cu privire la originea noastră daco-română — amintind de marele împărat Traian dela moartea căruia s'au împlinit 18 veacuri în anul 1917. Astăzi când vechea Dacie a re-

născut prin vitejia ostaşului român — ne cuvine să ne îndreptăm gândul către strămoşii noştri Daco-romani. Dacii erau oameni orânduşi, luminaţi, stabili.

Vorbeşte apoi de împăratul Traian şi de legionarii lui aduşi aci la gurile Dunării.

În noi Români s-a păstrat sufletul dac şi de aceea hotarele poporului lui Decebal sunt azi acelea ale poporului Regelui Ferdinand.

Vorbeşte de sufletul curat, serios al ţăranului român — acest dac de altă dată şi de femeia lui.

Într'un avânt minunat d. Pârvan ridică laude Celui de sus, care ne-a ajutat să răpunem pe duşman, încheindu-şi astfel cu o rugăciune minunata cuvântare.

Veşti dela fraţii din Siberia. Dl Victor Branişte aduce la cunoştinţa celor interesaţi următoarele:

Voluntarii români Vasile Chiorean din comuna Săcălaia (jud. Solnoc-Dobâca), Petru Lazarescu din com. Petriţa (Petroseni), Ioan Hancilă din com. Iuliţa (jud. Arad), Isidor Băorean din com. Săp'ac (jud. Solnoc-Dobâca), Ioan Piperiu din com. Tebea (p. Baia-de-Criş), Costa Liuba şi Traian Melca din Nicolinţul-mare, Gavrilă Moldovan din Sân-Miclăuş (jud. Solnoc-Dobâca) trimit celor de acasă multe salutări. Toţi cei mai sus înşiraţi sunt sănătoşi, trăiesc în oraşul Ircuţ (Siberia) şi fac parte din „Legiunea română a Vânătorilor Ardelei.“

O telegramă dela Joffre. Cu prilejul împlinirii de cinci ani dela bătălia dela Marna, unde au bătut Francezii pe Nemţi în anul 1914, generalul Rudeanu, împuternicitul militar al României la Paris, a trimis generalului Joffre, o telegramă de laudă.

Generalul Joffre a răspuns următoarele:

„Scumpe dle general,

Am fost foarte mişcat de scumpa dv. telegramă şi vă mulţumesc din adâncul inimei.

Eu nu pot uita partea glorioasă, pe care a luat-o patria dv. la luptă şi la suferinţele pe care a ştiut se le îndure pentru izbânda comună.

Primiţi, vă rog, scumpe dle general, expresiunea sentimentelor mele cele mai alese.

Joffre.

Preluarea teatrului unguresc din Cluj. Joia trecută s'a dus dl prefect al oraşului Dr. Valentin Poruţia la directorul teatrului unguresc din Cluj, invitându-l la depunerea jurământului, căci astfel va putea rămânea şi pe mai departe în fruntea trupelor teatrale conduse de el. Totodată i-a adus la cunoştinţă că cu data de 1 Octom. va prelua teatrul naţional din Cluj. Neînvoindu-se la aceasta directorul ungur, teatrul a fost luat în primire de Români.

Sărbători şcolare. Consiliul Dirigent a dat porunci pentru şcolile de stat, în cari s'a statorit sărbătorile naţionale obligate pentru toate şcolile.

Asemenea sărbători naţionale sunt: Ziua de 24 Ianuarie unirea principatelor, ziua naşterii regelui 7 Aprilie, ziua numelui reginei 24 Aprilie, ziua încoronării 10 Mai, ziua unirii Ardealului şi a părţilor din Banat cu vecinul regat România 1 Decembrie. Ziua încoronării care se indică mai târziu.

Reîntoarcerea şvabilor dela Paris. Se vesteşte din Timişoara, că zilele acestea s'a reîntors acasă împuterniciţii şvabilor bănăţeni, care după cum e cunoscut, ple-

caseră la Paris înainte cu câteva săptămâni, pentru a cere Conferenţei neimpărţirea Banatului şi alipirea lui la România Mare. Părerea câştigată de delegaţii şvabi în Paris e din cele mai bune. În ce priveşte afacerea Banatului în starea ei de azi, ea nu înfăţişează nici o îngrijorare şi după părerea delegaţilor nici cea mai mică schimbare nu s'ar putea face în treaba aceasta, care ar fi în paguba statului nostru.

Ce va da Bulgaria ţărilor vecine. Prin art. 127 al conferenţei de pace dela Paris, Bulgaria se angajează să dea României, Greciei şi statului sârbo-croat-sloven: Tauri (10 luni până la 3 ani): 15 Greciei; 60 României; 50 Sârbiei. — Vaci: de lapte (2—6 ani): 1500 Greciei; 6000 României; 6000 Sârbiei. Cai şi iepe (3—7 ani): 5000 Greciei; 5250 României; 2250 Sârbiei. Catări: 450 Greciei, 1050 României, 1000 Sârbiei. Boi de înjugat: 1800 Greciei, 3400 României, 4000 Sârbiei. Oi: 6000 Greciei, 1500 României, 12.000 Sârbiei.

Şcoala de ţesut din Cîsnădie. Înscriserile la şcoala de ţesut din Cîsnădie, jud. Sibiu, se vor începe la 10 Oct. 1919.

Scopul acestei şcoli al cărei curs e de trei ani, este de a forma sistematic prin instrucţie teoretică şi practică măestrii destoinici în industria de tors, ţesut şi fabricat-lână. Şcola este instalată şi aranjată cât se poate mai modern, cu atelierele următoare: a) Spălătorie de lână, b) atelier de tors, c) atelier de ţesut, d) apretură.

Se vor primi elevi, cari au cel puţin 14 ani şi pregătirea celor 6 clase elementare ori 4 clase medii, primind totodată un stipendiu pentru susţinerea lor. Fiind unica şcoală textilă, e de dorit ca să se înscrie cât se poate mai mulţi elevi. Deci intelectualii satelor sunt rugaţi a face propagandă pentru îmbrăţişarea acestei industrii.

Cererile pentru primire însoţite de un extras de botez, un certificat şcolar, atestat de paupertate şi atestat medical se vor adresa resortului Cultelor şi Instrucţiunii publice la Sibiu.

Boala de vite din Ardeal. Primejdia boalei, pleuro-pneumonia lipicioasă la vitele cornute mari, din Ardeal se lăşeşte încetul cu încetul.

Boala a fost adusă în Ardeal deodată cu retragerea şi descompunerea trupelor lui Mackensen. Izvorul ei e Rusia şi Azia unde veşnic bântuie.

Vatra ei e comuna Bod (Judeţul Braşov), pe care a descoperit-o înainte de aceasta cu câteva săptămâni harnicul medic veterinar dl Victor Moldovan, comisar guvernial veterinar în Braşov.

Boala îşi arată colţii şi în comunele din jur: în Prejmer, Feldiora şi Hăghig, toate în judeţul Braşov. Pentru combaterea acestei boli sunt adunaţi în judeţ mai mulţi medici veterinari, ca să-i deie de urmă, să o oprească pe loc şi, întrucât se va putea, să o nimicească în germene.

Deraterea de pe linia Ploieşti—Predeal. Trenul de marfă Nr. 62 plecat din Valea Largă cu 40 vagoane de marfă, între cari erau vârate şi 8 locomotive, s'a rupt în trei locuri din cauza unei smucituri, între Valea largă şi Comarnic. Una din maşini a fost asvârlită în dosul cantonului Nr. 40. Soţia cantonierului, care se afla la barieră, a fost greu rănită.

Un soldat din regi 72 infanterie, al cărei nume nu s'a putut încă stabili, a fost găsit zdrobit, iar un altul care se afla în acelaş vagon cu el, a scăpat teafăr ca prin minune. Mai sunt câţiva uşor răniţi: dintre cari mecanicul şi şeful de tren. Răniţii au fost transportaţi la spitalul din Câmpina. Linia ferată n'a suferit nici un deranjament astfel, că imediat după ridicarea vagoanelor deteriorate, circulaţia a putut fi reluată.

Groaznică explozie dela fortul Mogoşoia. — Miercuri la orele 11 jumătate o puternică explozie (aprindere de dinamită) s'a întâmplat la fortul Mogoşoia din brăul fortificat al Bucureştilor.

La bateria 23 de lângă fort au sărit în aer mai multe vagoane — gazeta Izbânda spune 3, Univerisul 31 — încărcate cu dinamită. Bateria a fost zdrobită, cupolele şi zidurile mari de ciment au fost azvârlite la mari depărtări.

Au fost ucişi: caporalul Beciu Gheorghe şi soldaţii Slobozeanu Marin, Bălăcean Ion, Stoica Ion, Hurmuz Constantin, Mărgărit Dumitru, Nagi Gh., Scrişteanu, Matei Sandu, Militaru Constantinescu şi Enach Ispas.

La depărtare de 300 metri de locul exploziei au fost ucise peste 100 oi împreună cu ciobanul.

Explozia a fost pricinuită de nebăgarea de seamă a unui soldat care a scăpat din mâni o ladă cu dinamită în lăuntrul fortului.

O stea nouă. Cetitorii de stele se înmulţesc. Astfel în ziarul Le Matin se arată descoperirea unor stele nouă pe cer. Ele nu fac parte din Calea Laptelui ci fiecare aparte este o astfel de Cale, cu toate că această cale numără 1 miliard şi jumătate de stele. — Dat fiindcă o rază de lumină călătoreşte 300.000 kilometri pe secundă, că luminei dela Soare îi trebuie 8 minute să vină până la noi, 4 ani pentru a veni dela cea mai depărtată stea, 10—12 ani, dela marginile Căii Laptelui, ar trebui şapte milioane de ani (70.000 secole) pentru a sosi la noi lumina dela aceste căi descoperite de curând.

Ochii bunicului. Măriuşa n'avea bucurie mai mare, decât să străbată câmpiile şi pădurea cu bunicul ei. Totdeauna el ştia să-i arate ceva nou şi-i dădea fel de fel de învăţături, într'un chip aşa de plăcut, încât fetiţa învăţa o sumedenie de lucruri, fără să bage de seamă. Odată, întorcându-se dela o asemenea plimbare, zise mamei sale: „Ah, mamă, ce fericită aş fi, dacă aş avea ochii bunicului. El vede mult mai multe decât mine.“ — „Nu te înţeleg, copilă“, răspunse mama, „căci chiar ieri bunicul se plângea, că ochii lui sunt aşa de slabi, încât nu mai poate ceti aproape nimic fără ochelari.“ — „Da, mamă, dar când ne plimbăm, bunicul spune, că în toate lucrurile el poate să vadă bunătatea lui Dumnezeu.“ — „Drăguţa mamei ce-ţi lipseşte ţie nu sunt ochii bunicului ci inima bunicului. Roagă-te lui Dumnezeu să-ţi pună în inimă dragostea şi frica de Dumnezeu, şi atunci vei vedea tot aşa de bine ca bunicul.“

Lucrul acesta l-ar putea face şi mulţi oameni mari, nu numai Măriuşa.

Un băiat

cu şcoală românească se primeşte ca elev la tipografia „Carpaţii“ a „Gazetei Poporului“, strada Orezului Nr. 41.

Consiliul Dirigent resortul agricol și comerț.

Nr. 411 — Secția: Invăț. Agr. 237 1—1

Concurs

În scopul, ca academia agricolă din Cluj, să poată funcționa în limba de prelegere românească resortul Agriculturii deschide concurs pentru ocuparea locurilor de profesori și asistenți la următoarele catedre: fitotehnia, zootehnia, chimia și tehnologia agricolă, agrolgia mecanică agricolă, fizica și climatologia agricolă, botanica agricolă și zoologia agricolă.

Condițiunile de admiterea candidaților la concurs sunt:

1. să fie Român și să cunoască limba românească,

2. să fie agronomi cu diplomă de la o școală superioară de agricultură din țară sau străinătate, probând prin acte sau lucrări corespunzătoare, că sunt inițiați în specialitatea pentru care concurează

Concursul sa va ținea la 20 Octomvrie la Academia agricolă, Cluj.

Cererile vor fi înaintate resortului Agriculturii, direcția învățământului agricol din Cluj.

Resortul agriculturii.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că la Academia agricolă din Cluj sunt 30 burse, iar la școala superioară de agricultură din București (Herestrău) 18 burse vacante pentru anul I.

Doritorii de-a intra ca studenți bursieri la aceste școli superioare de agricultură vor înainta cererile lor însoțite de testimoniu de maturitate, extras de naștere, resortului Agriculturii, direcția învățământului agricol. Cluj, piața Bocical 19, cel mai târziu până la 10 Octomvrie.

Resortul agriculturii.

NB. Rugăm zierele a da întinsă publicațiune acestor înștiințări.

Anunțuri

și reclame

se primesc
la administrația
„Gazetei Poporului“

Ștampilarea coroanelor în Bănat.

— Ordonanța Consiliului dirigent. —

Dl. Aurel Vlad șeful resortului finanțelor a dat o ordonanță prin care se prevede ștampilarea coroanelor în Bănat.

Pentru ștampilarea biletelor băncii Austro-Ungare de 10, 20, 50, 100, 1000, și 10.000 cor. rămase neștamilate precum și a celor ștamilate de organele sârbești aflătoare pe teritoriul Bănatului supus administrației Consiliului dirigent, se stabilește un termen principal de ștampilare din 10 până în 20 Octomvrie a. c. și unul supletor din 21 până în 25 Oct. a. c.

Ștampilarea se face după normele avute în vedere la ștampilarea generală, decretată prin ordonanța Consiliului dirigent, Nr. 4890, 1919 și Ministrul Finanțelor din București publicată în Nr. 31 din 25 Mai a. c. a „Gazetei Oficiale“.

Biletel destinate pentru ștampilare se vor colecta la băncile din Bănat conform instrucțiunilor speciale ce li se vor da. Ștampilarea însă se va efectua prin comisiunile speciale cu sediul în Lugoj, Timișoara, Lipova, Caransebeș, Oravița și Sân-Miclăușul-Mare.

Taxa de ștampilare pentru termenul dintre 10—20 Oct. a. c. este de 1%, iar pentru termenul supletor din 20 până în 25 Oct. a. c. de 2%.

Pentru a se opri invazia în Bănat a biletelor de coroane neștamilate, sau ștamilate de organele sârbești, cu ziua de 1 Octomvrie a. c. granițele Bănatului se vor închide pentru importul astoriel de bilete, iar sumele ce se vor afla în contrabandă, vor fi integral confiscate în favorul statului.

Se admite însă importul de coroane ștamilate de Consiliul dirigent.

Pentru contravenții se vor aplica dispozițiunile art. 10 al ordonanței Nr. 4890 1919 a Consiliului dirigent și ministerului de finanțe din București, publicată în Nr. 31 din 25 Mai a. c. a „Gazetei Oficiale“.

235 1—3

De vânzare:

CASA Wollgasse 8

cu culină, grajd pentru 12 vite, grajd pentru 12 porci cu ocol din beton, șură mare cu ferdelă și pivnă mare lângă ea, șopru pentru cară, ambele grajduri precum și șură betonate și pe de-asupra podelate, asemenea o fântână betonată, o mașină de tăiat paie, așezată în beton, 4 coșuri pentru bucate, toate în stare foarte bună și potrivite pentru un econom sau pentru o mizerie. Adresa la proprietarul Nicolae Simtion, Sibiu, Wollgasse Nr. 8.

235 1—

Nr. 1302|919.

239 1—1

Notă circulară

cu data de 1. Octomvrie 1919 s'a desființat resortul de alimentare, înștiințându-se o direcțiune de aprovizionare de ocamdată pe lângă resortul de industrie.

Oficiul acestei direcțiuni se află până la altă dispozițiune în edificiul tribunalului, unde a fost resortul de alimentare.

Actele referitoare la acest oficiu se înregistrează tot în acest loc.

Totodată se aduce la cunoștință, că resortul de comunicație funcționează din 4. Octomvrie 1919 începând în Cluj strada Berde Mozes vis à vis de colegiul unitar.

Pentru orientarea publicului să mai aduce la cunoștință că Consumul susținut până acuma de resortul pe alimentare s'a desființat. Se va înfăptui o nouă instituție de acest soi la timpul său în Cluj.

De vânzare

am o mașină de scărmanat lână, aproape nouă cu 1/mm motor de 8 puteri de cai, sistem american. Doritorii să se adreseze la primărie din Porcuria p. Zlatna.

240 1—2

9—10

Cinematograful „Apollo“ în Gesellschaftshaus.

Directoară: d-na Toth. Dă reprezentatii zilnic la orele 9 seara. Duminica două reprezentatii: una la 6 $\frac{1}{2}$ și cealaltă la orele 9.

Cinematograful orașului Sibiu

Directoară: d-na H. Scholtess. Dă reprezentatii zilnic la orele 9 seara. Duminica două reprezentatii una la 6 $\frac{1}{2}$ și cealaltă la 9.

Mersul trenurile în Sibiu. Valabil din April:

1. Sibiu — București pleacă ora 5.44 p. m.
2. București — Sibiu sosește . 11.00 a. m.
3. Sibiu — Copșa-mică pleacă . 6.20 a. m.
4. 4.02 p. m.
5. Copșa-mică — Sibiu sos. . 11.35 a. m.
6. 10.05 p. m.
7. Sibiu — Vințul de jos pleacă . 8.00 a. m.
8. Vințul de jos — Sibiu sos. . 7.30 p. m.
9. Sibiu — Cîsnădie pleacă . 5.23 a. m.
10. Cîsnădie — Sibiu sosește . 7.04 a. m.
11. Sibiu — Căneni pleacă . 7.04 a. m.
12. Căneni — Sibiu sosește . 10.30 a. m.
13. Sibiu — Sighișoara pleacă în fie-care Lună, Mercuri și Vineri 7.43 a. m.
14. Sighișoara — Sibiu sosește în fie-care Marți, Joi și Sămbătă 7.00 p. m.

La Tipografia „GAZETEI POPORULUI“,

„CARPAȚII“ din Sibiu, strada Orezului Nr. 41 (Reisergasse)

se primesc spre lucrare tot felul de tipărituri, precum: tabele, cărți, broșuri, reviste, gazete și apeluri etc. Tot asemenea facturi, scrisori, plicuri, cărți postale, bilete de logodnă și de cununie, bilete de vizită, anunțuri funebre, invitații la petreceri, bilete de intrare și tot felul de protocoale, bilanțuri și acții de-ale băncilor.

Rugăm pe toți cari voiesc să tipărească ceva, a se adresa la tipografia „Carpații“ cu toată încrederea.

Un băiat pentru învățarea tipografiei se primește.

Semnăm cu stimă:

Tipografia „CARPAȚII“